

Associació d'Espectacles
Infantils i Juvenils als Barris
LA RODA

Associació d'Espectacles Infantils
i Juvenils als Barris
LA RODA

t a l e i a

Experiències de Pedagogia Social, 44

Associació d'Espectacles Infantils
i Juvenils als Barris
LA RODA

Fundació Serveis de Cultura Popular

· 1995 ·

La Roda

Associació d'Espectacles Infantils
i Juvenils als Barris La Roda
Sant Eusebi, 53, 2ⁿ 2^a
08006 Barcelona
Tel. (93) 414 72 01 / Fax (93) 414 77 05

Text redactat per la comissió tècnica de La Roda
a petició de la Fundació Serveis de Cultura Popular

Primera edició: desembre de 1995

© Fundació Serveis de Cultura Popular

Edició realitzada per Alta Fulla
Passatge d'Alió, 10, 08037 Barcelona

Imprès a Grup 4, S. A.
Antoni Bori, 37, 08912 Badalona
Dipòsit legal: B. 48.127-1995
ISBN: 84-8000-075-9

■ El context polític i cultural

La Roda va néixer l'any 1977 amb l'eclosió de la democràcia i el restabliment de les institucions catalanes, en un moment d'eufòria i d'activitat intensa per assolir la recuperació plena de les llibertats individuals i col·lectives. La vitalitat de les associacions i de les entitats de Catalunya es va fer palesa en molts àmbits. A Barcelona, un ampli moviment de reivindicacions, canalitzades principalment per les associacions de veïns, va ressaltar i va fer públics els greus problemes socials i les mancances culturals de la ciutat. Per una banda, l'urbanisme, l'habitatge i els serveis van ser els cavalls de batalla de les entitats i de les persones compromeses amb la millora de la qualitat de vida dels habitants. Per l'altra, el retrobament amb un espai de llibertat va permetre l'eclosió de multitud d'iniciatives destinades a manifestar la vigència i la vitalitat de la cultura catalana després de molts anys d'estancament propiciat per la dictadura. Un ampli moviment cívic es va mostrar més decidit que mai a acabar amb l'immobilisme, el si-

lenci i la resignació i a participar de manera decidida en un nou projecte estimulants.

És en aquest context que, des de les vocalies de cultura de set associacions de veïns de Barcelona, dels barris de Gràcia-Sant Gervasi, l'Esquerra de l'Eixample, Montbau, Sants-Bordeta, Sant Andreu, Sant Antoni i Sant Genís, es va crear La Roda, Coordinadora d'Espectacles Infantils als Barris, per portar a terme accions adreçades principalment, com ho indica el nom, a la població infantil.

■ La Roda als inicis

Els iniciadors de La Roda van considerar que calia actuar de manera urgent per oferir alternatives lúdiques als infants, unes alternatives estretament unides amb la cultura, i particularment amb les formes tradicionals amb què aquesta es manifesta. Tenien molt clar que l'educació de l'infant no s'acaba a casa ni a l'escola, que al carrer l'infant rep un tipus d'informació i un missatge que forma part de la seva educació global, i que calia proposar activitats formatives, educadores i alhora lúdiques perquè aquest missatge fos del tot positiu. Un dels objectius era oferir als infants una alternativa a les activitats que fomenten la passivitat, com mirar la televisió, per exemple —el poder de la qual encara ara provoca la preocupació dels pares i dels ensenyants—, i proposar, crear i fomentar activitats participatives i enriquidores que integressin l'infant en l'ambient social del seu entorn. Els membres de La Roda volien fomentar les activitats de caràcter social, les trobades entre veïns i la recuperació de les festes populars i

tradicionals de Catalunya, i tot això ho volien fer per mitjà de la programació d'espectacles per a infants. Fins aleshores, aquest tipus d'espectacle havia tingut una presència minoritària en la vida cultural de Barcelona. Els Cicles de Cavall Fort eren les úniques programacions en català dirigides als més petits i als més joves en tot el panorama cultural català de l'època. Però només es feien al centre de la ciutat i durant un període molt curt cada any, cosa que no permetia que la magnífica experiència que van constituir els Cicles s'estengués a un públic ampli i divers. Conscients de les mancances en aquest camp, els fundadors de La Roda, tot aprofitant l'eclosió de nombrosos grups catalans després de la dictadura i la reconquesta del carrer com a espai de la festa, van promoure el teatre i l'espectacle com a plaer estètic, com a fenomen artístic que propicia la comunicació social i el coneixement de l'entorn, i com a instrument d'educació global. Una de les primeres activitats de la nova coordinadora va ser l'organització d'una gran festa infantil, a tall de presentació, que es va anomenar la Tamborinada, la primera d'una llarga sèrie. Volia causar impacte per fer conèixer la Coordinadora i les seves activitats, i així ho va fer. Es va celebrar a Montjuïc amb una gran mostra d'espectacles i una participació ciutadana massiva que va superar les previsions més optimistes.

■ La Roda i les administracions

La Roda va aconseguir ben aviat el suport de les institucions per desenvolupar els seus projectes culturals als barris de la ciutat. L'Ajuntament de Barcelona va sufragar les seves accions des de 1977 fins

a 1983, any en què van entrar a La Roda associacions de fora de Barcelona, entitats de Lleida i Tarragona i de diferents comarques catalanes. Coincidint amb aquesta ampliació del camp d'acció de La Roda, es va decidir que les activitats s'adreçarien més particularment a les zones amb problemàtiques socials i culturals marcades. El mateix any 1983, el nou projecte fou presentat a la Generalitat de Catalunya, que va agafar el relleu de l'Ajuntament i va donar suport a la dinamització de La Roda en tot l'àmbit català. A poc a poc, el nombre de les entitats associades va anar augmentant fins a arribar a les prop de vuitanta actuals, situades en uns quaranta barris o poblacions de Catalunya. Les entitats han lluitat sempre, des de la unió i la coincidència de projectes i d'objectius, per aconseguir una continuïtat en la feina. Fins ara, aquesta continuïtat ha estat un fet que ha permès realitzar una tasca en profunditat en el camp del lleure infantil, de l'associacionisme i de la cultura popular. Aquesta tasca és la carta de presentació de La Roda davant de les administracions, una carta de presentació forjada des del món de l'associacionisme, amb els seus criteris propis i des d'una perspectiva de servei social i cultural, per al conjunt de la societat. Les relacions amb les administracions han estat i són globalment bones, exceptuant els inherents (segons sembla) retards a aprovar els projectes i a donar-los suport cada any. La Roda està en contacte sobretot amb la Generalitat de Catalunya a través dels departaments de Cultura i de Benestar Social, amb l'Ajuntament de Barcelona i amb la Fira de Barcelona.

Les principals activitats realitzades per La Roda des de l'any 1977 gràcies al suport rebut són les següents:

- GRESCA D'ESTIU (1978): Programació infantil a diversos parcs i indrets de la ciutat de Barcelona durant les vacances d'estiu.
- NADAL A TOT TREN (1978): Programació infantil durant les vacances de Nadal.
- RECUPEREM LES NOSTRES TRADICIONS (1979-1981): Recuperació de la festa del Caga Tió.
- CAMPANYA CIUTADANA (1979): Festes reivindicatives a tots els barris de Barcelona, en col·laboració amb la Federació d'Associacions de Veïns, per exigir al Govern els diners dels nostres municipis.
- CARNESTOLTES (1980-1982): La Roda forma part de la Comissió Cívica Promotora de la Recuperació del Carnestoltes.
- FESTA «ARA VA DE CONTES» (1981): Programació per a infants en les primeres jornades del llibre infantil en català.
- FESTA DE SANT JOAN (1981-1982): Festa central infantil a Barcelona.
- CAMPANYA DE TEATRE INFANTIL (1981-1982): Programació per a infants tots els diumenges des de febrer a desembre a diverses sales de teatre de la ciutat de Barcelona.
- CASALS D'ESTIU (1981-1982): Animació i teatre als Casals d'Estiu de Barcelona.
- FESTES DE LA MERCÈ (1978-1982, 1994-1995): Programació d'espectacles i de tallers.
- GREC (1979-1982): Programació per a infants.
- TAMBORINADA (1977-1983, 1986-1995).

- CATALÀ A L'ESCOLA (1981-1985): Organització tècnica, pel que fa a espectacles i animació, dins de la Campanya organitzada per la Generalitat de Catalunya (departaments d'Ensenyament i de Cultura) duta a terme a totes les escoles públiques de Catalunya com a suport de l'ensenyament del català.
- CAMPANYES DE TALLERS ALS BARRIS (1989-1994): Tallers de reciclatge adreçats als monitors de les entitats dels barris.
- SALÓ DE LA INFÀNCIA (1989-1994): Programació d'espectacles i tallers.
- EXPOSICIÓ «ASSOCIACIONS I SOCIETAT CIVIL» (1991): Programació per a infants en el marc de l'exposició organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat a Terrassa.
- CASAL CÍVIC CASA ELIZALDE (1993): Programació de teatre per a infants durant el primer trimestre de 1993.
- ESPECTACLES ALS EQUIPAMENTS DE BENESTAR SOCIAL (1993-95): Programació d'espectacles i de tallers a través dels Casals Cívics i de les Oficines de Benestar Social de la Generalitat.
- SÍMBOLS DE CATALUNYA (1994-1995): Programació d'espectacles en el marc de l'exposició itinerant «Símbols de Catalunya» organitzada pel Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya.
- EXPOCULTURA 1994: Responsable de les activitats infantils i organització de tallers per a infants.
- 15 ANYS D'AUTONOMIA: Programació d'espectacles i de concerts de música tradicional en el marc

de l'exposició «15 Anys d'Autonomia» organitzada per la Generalitat de Catalunya del 2 al 24 de setembre de 1995 al Moll de la Fusta de Barcelona.

■ La Roda avui

La Roda és actualment un moviment reconegut des de tots els àmbits del món associatiu i de l'educació sociocultural. És un dels circuits més importants de Catalunya d'espectacles per a infants, amb més de cinc-centes actuacions programades cada any a tot Catalunya. Està format, com ja hem dit, per una mitjana de setanta a vuitanta entitats infantils, juvenils i culturals de prop de quaranta barris i poblacions de tot el país. Les activitats ordinàries consisteixen a programar als barris de La Roda, un cop al mes durant el curs escolar, espectacles per a infants, de tots els gèneres i de gran qualitat. Alhora, es programen campanyes de tallers de reciclatge adreçades als joves i als monitors que estan en contacte amb els infants i s'ocupen de la seva educació en l'àmbit no formal. Com a colofó d'aquestes activitats, totes les entitats de La Roda han continuat organitzant un cop l'any la Tamborinada, que ja ha esdevingut una festa tradicional, una gran mostra de la tasca que es fa als barris dia rere dia per a l'educació de l'infant des de les associacions dels barris.

La Roda també ofereix un servei d'assessorament en el camp de l'espectacle per a infants i posa a disposició de les persones interessades un fitxer molt complet dels grups de tot Catalunya.

■ Estructura de l'entitat

El funcionament de l'associació és de tipus assembleari. La junta directiva, renovable cada quatre anys, convoca cada mes una reunió amb els responsables de La Roda de les entitats dels barris, on es parla de la programació de les activitats, del seu desenvolupament i dels temes pendents. De la junta se'n deriva una comissió tècnica formada per tres persones que s'encarreguen de dur a terme les decisions preses en assemblea, s'ocupen de les relacions amb les administracions, de la coordinació i del seguiment general de les activitats, de la redacció dels projectes i de l'atenció de tots els aspectes administratius de l'associació.

Un cop l'any s'organitzen unes jornades, generalment un cap de setmana, en què tots els responsables de les entitats informen amb més profunditat de la situació dels barris, de les iniciatives que s'hi generen, de les experiències viscudes en el camp del lleure i de l'associacionisme durant el curs, i on finalment es plantegen i es decideixen les prioritats de l'associació per al curs vinent.

La Roda es defineix com la unió de les entitats que comparteixen uns objectius comuns de dinamització cultural i d'atenció a la població infantil en el temps de lleure.

Les entitats són de diferents tipus dins de l'àmbit cultural: esplais (la majoria), associacions de veïns, agrupaments escoltes, casals infantils i juvenils, centres oberts, grups de joves, ateneus, Associacions de Pares i Mares d'Alumnes, coordinadores, totes amb un tret comú: la voluntat d'incidir positivament i de manera activa en l'educació de l'infant.

Un dels trets més específics de La Roda és que actua de manera descentralitzada a les zones més apartades, menys connectades amb els centres de les poblacions. Generalment, el cor de les poblacions és el lloc on es fa el gruix de les activitats culturals, especialment les dedicades a la gent més jove, i on hi ha els equipaments pertinents per fer-les, cosa que no passa de manera sistemàtica als barris que pertanyen a l'associació. Així, la Roda incideix sobretot a les zones que, per una o altra raó, no tenen un accés ple a les activitats adreçades als infants i on se sent

la necessitat de realitzar accions per dinamitzar la vida associativa i cultural.

Cada entitat i cada barri té la seva història, les seves característiques i les seves peculiaritats, i com sempre, les generalitzacions són sobrereres i perilloses, sobretot davant d'una mostra àmplia com la que presenta La Roda. Tanmateix, hi ha uns trets comuns, unes similituds evidents que donen raó de la voluntat de les entitats d'unir-se per realitzar unes activitats comunes:

❖ Les associacions de La Roda estan situades en barris on, tant des del punt de vista econòmic i social com cultural, existeixen mancances respecte a altres zones. Aquestes mancances configuren una tipologia sociocultural característica que demana unes intervencions determinades per intentar corregir alguns dels seus paràmetres.

Aquests barris reben molt sovint els qualificatius de barris marginals, suburbials o perifèrics. Si bé el sentit es referia originalment a la situació física respecte a un centre, el significat d'aquests termes ha anat adquirint un matís clarament pejoratiu, cosa que no fa justícia a la realitat global d'aquests llocs ni als seus habitants, que treballen per millorar-ne dia rere dia la qualitat de vida.

Alguns dels barris que formen part de La Roda, com Ciutat Meridiana de Barcelona, Bellvitge de l'Hospitalet, Ciutat Badia, ara constituït com a municipi, o Sant Roc de Badalona, són barris que van néixer o van créixer de forma incontrolada amb les onades d'immigrants que van marcar els anys seixanta i setanta a Catalunya, i també amb el reallotjament de la població barraquista. Els barris es van construir de

pressa i malament, amb greus problemes d'infraestructura, alguns dels quals, a poc a poc, s'han anat corregint amb els anys, gràcies en part a l'acció reivindicativa de les associacions de veïns. En alguns casos la situació s'ha agreujat amb els efectes de la crisi econòmica: índex alt d'atur i conflictivitat social (delinqüència, etc). Altres barris, al centre de les poblacions, com el Raval de Barcelona, han sofert un procés de degradació que ha originat bosses de pobresa i problemàtiques socials importants.

Altres llocs on actua la Roda són els barris dormitori, amb una xarxa associativa poc desenvolupada o consolidada i amb menys activitats de caire social i cultural que les que caldrien i que demanen els habitants.

■ Una característica que uneix força barris on incideix la Roda és que molts dels habitants provenen d'altres zones de l'Estat i han mantingut els seus usos lingüístics i culturals amb un grau baix d'assimilació dels del país d'acollida.

■ Les entitats de la Roda lluiten per a la millora global de l'entorn en tots els aspectes, però sobretot en el pla educatiu i cultural. Duen a terme programes de dinamització que passen per l'educació activa de l'infant, amb l'arrelament als referents culturals del país i als valors morals de convivència, de tolerància i de solidaritat. En els barris amb més problemàtiques, fan una tasca que va més enllà de l'educació en el lleure, una tasca que té una vessant d'atenció social molt marcada.

Algunes de les associacions que formen part de la Roda estan molt arrelades al barri. La Roda representa per a aquestes entitats una eina que facilita alguns

dels objectius culturals plantejats. Alguns, com Nou Barris, per exemple, tenen un teixit associatiu fort i estructurat, i una dinàmica notable que des dels anys setanta no ha parat fins a aconseguir millores notables. Mantenen un programa cultural constant, actiu i estimulant que representa un element de dinamització, tant per al barri com per al conjunt de les entitats de La Roda, que hi troben sovint un referent sobre el món de l'associacionisme.

En altres barris, les entitats que han entrat a formar part de La Roda són associacions recents, amb programes molt atractius o amb una dinàmica molt important, a les quals La Roda dóna suport perquè creu que la feina que desenvoluparan serà positiva per al conjunt de la població, sempre segons criteris educatius i pedagògics.

■ La Roda atorga molta importància a la renovació dels dirigents del món associatiu. Moltes de les entitats són dirigides per gent jove, gent que ha estat en moviments associatius, que treballa a les entitats moltes vegades de forma voluntària i desinteressada. Són joves que viuen i treballen als barris i que per tant coneixen molt bé la realitat del seu entorn. Aporten una visió forjada des de l'experiència pròpia, amb iniciatives cenyides a les necessitats que perceben directament sobre el terreny.

Amb tot plegat, aquestes associacions conformen un moviment molt vital i molt dinàmic que a poc a poc, amb molta constància, està canviant la fesomia dels barris. La tasca educativa i social que estan duent a terme, generada des de la societat civil, és insubstituïble. La consciència que té la societat de la importància d'aquesta tasca va augmentant cada vega-

da més. Però encara hauria de ser més evident. La tasca de La Roda, i de tots els moviments del mateix tipus, ha de ser un element determinant per aconseguir-ho.

La situació sociocultural dels barris, l'allunyament dels centres de difusió cultural, l'accés que tenen a activitats en el lleure, la presència o absència de programacions per als infants, els programes educatius, la dinàmica de l'entitat, el nivell de normalització del català i la disponibilitat pressupostària són els elements principals que es tenen en compte quan una entitat demana l'entrada a La Roda. Després d'un estudi molt detallat de les característiques de la zona i de la o les entitats, i sempre i quan es cregui que les activitats de La Roda beneficiaran el conjunt de la població i constituiran un element de dinamització cultural, i que en conseqüència els infants podran gaudir de bones programacions d'espectacles, les activitats de La Roda es posen en marxa.

A títol indicatiu, aquesta és la llista de l'any 1995 dels barris i de les entitats que són membres de La Roda.

BADALONA

- Barri la Salut: Esplai Xiriviripum i Associació Juvenil la Rotllana.
- Barri Sant Roc: Ateneu Popular Sant Roc i Esplai Borinot.

BADIA DEL VALLÈS

- Centre d'Esplai Foc Nou.

BARCELONA

- Barri Besòs: Casal Infantil El Vaixell i Coordinadora d'Esplais dels barris del Besòs.
- Barri Canyelles: APA Tomás Moro, Eugeni d'Ors i Casal Infantil de Canyelles.
- Barri Carmel: CEJAC (Centre de Joves Adolescents del Carmel) i Centre Martí Codolar.
- Barri Ciutat Meridiana: Esplai Ciutat Meridiana Alta.
- Barri Font de la Guatlla: Associació per al Lleure Font de la Guatlla.
- Barri Montbau: Associació Drac II.
- Barri Nou Barris: Ateneu Popular Nou Barris, Trinitat Nova i Verdum.
- Barri Paraguai-Perú: Esplai Sol i Gent, i Associació de Veïns de Paraguai-Perú.
- Barri Prosperitat: Associació de Veïns de Prosperitat.
- Barri Raval: Casal d'Infants del Raval, Grup de Joves de Sant Pau del Camp, Centre d'Esplai El Carme i Esplai Salvador Gavina.
- Barri Roquetes: Casal Infantil Roquetes.
- Barri Sant Antoni: Associació de Veïns de Sant Antoni, Esplai Totikap i Esplai Ixent.

- Barri Via Trajana: Casal Infantil El Drac.
- Barri Zona Franca: Esplai Submarí.

CORNELLÀ DE LLOBREGAT

- Esplai Mowgli.

EL PRAT DE LLOBREGAT

- Barri Sant Damià: Associació de Veïns de Sant Damià.

LLEIDA

- Barri Cap-Pont: Col·lectiu Cultural de Cap-Pont.

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

- Barri Bellvitge: Centre d'Esplai Alhenya.
- Barri Collblanc: Agrupaments Escoltes Arrels i Canigó, i Grup Ítaca-Els Vents.
- Barri Pubilla Casas: Club d'Esplai Pubilla Casas.

MANRESA

- Barri Font dels Capellans: Esplai La Font.

MARTORELL

- Esplai Trencadissa.

MATARÓ

- Tots els barris: Associació Lleure-2.

MONTORNÈS DEL VALLÈS

- Centres d'Esplai i Casal de Cultura.

RIPOLLET

- Esplai L'Estel.

SALLEN

- Barri Fucimanya: Agrupament Escolta i Gent amb Nassos.

SANTA COLOMA DE GRAMENET

- Tots els barris: Centres d'Esplai de Santa Coloma.

SANTA MARGARIDA DE MONTBUI

- Barri Sant Maure: Centre Obert Santa Anna.

SANT BOI DE LLOBREGAT

- Barri Marianao: Centre d'Esplai Arrels i Centre Infantil i Juvenil de Marianao.

SANT JOAN DESPÍ

- Club d'Esplai El Tricicle.

SANT VICENÇ DELS HORTS

- Centre Juvenil i Esplai Bosco.

TARRAGONA

- Barri Sant Pere Sant Pau: Associació Cultural i Recreativa de Sant Pere Sant Pau.

TERRASSA

- Centres d'Esplai de Sant Llorenç, Egara, les Arenes i Nerpio.
- Barri Sant Pere: Centre d'Esplai L'Esquellot.

– Centres d'Esplai de Guadalhorce, Can Palet, Can Anglada i Can Jofressa.

VILOBÍ I FONT-RUBÍ

– «Catacroc» Joves de Vilobí i Font-rubí.

Una imatge de la Tamborinada, la festa de les entitats de La Roda que se celebra un cop l'any al parc de la Ciutadella.

Les línies de treball i els objectius de totes les entitats de La Roda s'inscriuen en el camp de l'espectacle i del lleure infantil i juvenil, de l'associacionisme i de la cultura popular catalana. Són els següents:

■ En el camp de l'espectacle

a) *Impulsar les programacions d'espectacles de tots els gèneres per a infants i joves.*

Ja hem apuntat abans les mancances que existien els anys setanta pel que fa als espectacles adreçats als infants. Aquestes mancances, que encara podem observar ara, van íntimament unides amb la falta de conscienciació sobre la necessitat de proposar a l'infant programacions de teatre, de titelles, de música, com a element de la seva educació. L'espectacle per a adults ha estat, i encara és, el plat fort, i l'espectacle per a infants, la propina. Amb els anys i els esforços de diverses entitats preocupades per aquesta vessant de l'educació de l'infant, s'ha aconseguit

canviar sensiblement aquesta mentalitat. L'espectacle per a infants es valora cada vegada més, cada vegada hi ha més participació i els programadors, els educadors, els monitors i els pares, prenen més consciència dels beneficis que en treuen els infants.

b) *Oferir als infants la màxima qualitat en els espectacles programats.*

Aquest objectiu és indissociable del primer. La qualitat dels espectacles adreçats als infants ha estat i és un dels cavalls de batalla de La Roda. Aquí també hi ha hagut moltes mancances que han marcat tots aquests anys de feina. Un dels tòpics contra el qual La Roda ha hagut de lluitar ha estat el que diu que qualsevol cosa és bona per als nens, un tòpic molt estès i que costa, encara ara, d'eradicar. L'associació creu que és a través de la qualitat que es dignificarà l'espectacle especialment creat per a l'infant; i que, a més, quan l'espectacle és bo, les barreres entre els espectadors adults i els infants desapareixen, ja que ambdós grups gaudeixen de la mateixa manera, intensament i amb il·lusió, de la imaginació, de la fantasia i de la màgia d'una actuació en directe. És a través de la qualitat que cal promocionar l'espectacle, i així ho fa La Roda des del principi, intentant dignificar les condicions de representació i oferint a l'espectador la qualitat que mereix. La Roda escull en tot moment els millors espectacles en cartellera i treballa perquè es conegui millor aquest món de l'espectacle per a infants i joves.

c) *Procurar que aquestes programacions tinguin un caràcter tan estable com sigui possible.*

La Roda considera que si no hi ha un mínim de continuïtat, no és possible arrelar els infants en un hàbit sa i constructiu: el de veure espectacles participatius i enriquidors. La continuïtat és un factor important perquè l'infant, però també l'adult, s'integri a la dinàmica creada per una programació estable. Aquesta continuïtat es pot fer palesa bé per la programació sistemàtica d'espectacles amb motius de festes assenyalades, bé per una programació amb dia i hora fixos. Les entitats creuen que aquest fet és molt important perquè molts d'aquests infants que avui s'acostumen a veure espectacles més tard siguin uns fidels seguidors de les programacions teatrals del seu barri o de la seva ciutat.

■ En el camp de l'associacionisme

a) *Donar suport a l'associacionisme.*

L'objectiu principal és que l'associacionisme sigui un veritable motor per a la cultura i que bona part de les iniciatives culturals es generi des de la societat civil. Les entitats coneixen les necessitats del barri, forgen programes pedagògics, lúdics i educatius i actuen de manera directa, atenint-se a la realitat de l'entorn. No es tracta aquí de programes creats des de l'abstracció, sinó des de les necessitats, les mancances i els desitjos d'una població concreta en una zona concreta. La Roda, com a coordinadora d'entitats de barri, afavoreix una actuació que se cenyeix a la realitat quotidiana dels barris. Per aquest motiu és molt important que les entitats de La Roda s'uneixin amb

tot el teixit associatiu de cada zona, i també amb les escoles, per poder portar a terme activitats que responguin bé a les necessitats de tot el barri. Es tracta d'implicar al màxim totes les associacions en les activitats programades per facilitar la comunicació, la interrelació, l'intercanvi i la col·laboració, per millorar les propostes i generar-ne de noves de manera contínua. La interconnexió associativa és un factor molt important i bàsic per consolidar el teixit associatiu, afavorir-ne la implantació en la vida social i cultural del barri, i ajudar a crear o a alimentar un ampli moviment favorable a la cultura generat des de la societat civil.

La Roda ha de ser un instrument de dinamització cultural per afavorir la relació entre els habitants dels barris, per fomentar les activitats culturals i aportar una dinàmica que ajudi a crear expectació i ganes de generar iniciatives. Les activitats, totes gratuïtes, s'adrecen a tot el barri, a tots els seus habitants.

b) *Donar eines educatives als monitors i als agents socioculturals de les entitats.*

Mitjançant els tallers de reciclatge, La Roda ofereix eines útils i pràctiques als monitors de les entitats. Els monitors aprenen tècniques, noves o tradicionals, i adquireixen coneixements que després transmeten als infants. Amb els espectacles, els monitors tenen un eina per introduir temes de treball tan actuals i candents com l'ecologia, la pau, l'educació en el civisme, etc. Així, l'espectacle no constitueix un fi en si, sinó que és una eina de treball educatiu per als educadors i els monitors en la tasca diària.

☞ En el camp de la cultura popular catalana

a) *Fomentar la celebració de les festes populars i tradicionals.*

Des del principi La Roda ha fet esforços importants per recuperar elements de la cultura tradicional del país. Ha participat en nombroses campanyes per recuperar la festa de Carnestoltes, el Caga Tió... i té en compte en la seva programació global el cicle tradicional de l'any amb les festes més significatives.

La Roda vol fomentar el coneixement i la celebració de les tradicions populars i festives del país, tant entre els més petits com entre els adults que vénen d'altres parts de l'Estat espanyol i que no coneixen o coneixen poc algunes tradicions catalanes. Les tradicions i les festes populars constitueixen sense cap mena de dubte una font de riquesa cultural que cal conservar i cultivar. Però també representen unes ocasions excepcionals en què la gent es troba, es relaciona i es comunica.

b) *Ajudar a normalitzar l'ús del català en l'àmbit del lleure.*

Des del restabliment de les institucions democràtiques, s'ha fet molt, sobretot en l'àmbit de l'educació, perquè el català recuperés o assolís el nivell d'ús que li correspon. Amb la campanya «Català a l'Escola», del 1981 al 1985, la programació de La Roda va constituir una experiència molt positiva de suport als professors de català i de divulgació per als infants. Si bé en l'àmbit escolar hi ha hagut molts canvis i s'ha pogut apreciar de manera clara uns resultats molt positius, hi ha encara moltes mancances en el camp del lleure. Un dels objectius de La Roda és

fer la seva aportació en aquest terreny i afavorir un ús normalitzat del català en les activitats lúdiques i extraescolars. Totes les accions de l'associació es fan en català, tant els espectacles com els tallers.

Cada entitat escull un responsable que s'encarrega de tots els aspectes organitzatius de la programació amb l'assessorament de les persones responsables de la coordinació general de La Roda.

La programació dels espectacles es realitza de la manera següent:

■ Dia i hora

Els responsables de les entitats decideixen el dia i l'hora de la programació. Aquesta decisió es pren segons les necessitats de cada entitat i les característiques de cada barri. Aquestes són les modalitats de les programacions:

– *Programació fixa*: el mateix dia del més (l'últim diumenge, per exemple), a la mateixa hora i al mateix lloc. El públic assimila l'espectacle com un fet que es repeteix periòdicament de manera regular. Aquesta fórmula té l'avantatge de crear l'hàbit d'assistir als espectacles de forma continuada.

– *Programació amb motiu de les festes populars i tradicionals*: aquesta modalitat cerca d'afavorir la difusió del coneixement de les tradicions i de les festes populars i fomentar la participació de tots a les celebracions que des de sempre han reunit la gent al seu voltant i han permès que tothom es relacionés. Les entitats programen amb motiu del Carnestoltes, del Caga Tió, de la Castanyada o de Sant Jordi. També se celebren les tradicions locals de cada població.

– *Programació amb motiu de festes del barri o de festes associatives, com setmanes culturals, trobades o campanyes de sensibilització social o cultural*: les entitats, com a organitzadores o col·laboradores d'actes socials i culturals en el marc dels barris, programen els espectacles com a eines per aprofundir en les temàtiques educatives tractades i per aquest motiu són molt importants les relacions que s'estableixin amb les altres entitats del barri i amb les escoles. Les activitats de La Roda afavoreixen en aquest tipus de programació la col·laboració associativa, la posada en comú de recursos i la dinamització cultural. Les entitats participen de manera col·lectiva a la vida del barri i es troben implicades en el seu desenvolupament.

En tots els casos, els espectacles es programen conjuntament amb altres entitats del barri i amb les escoles. Es tracta de beneficiar tota la població i que el màxim de gent possible pugui gaudir de les activitats de La Roda.

■ Lloc

Les actuacions es fan:

– *Al carrer*: els barris programen al carrer, amb motiu de les celebracions de certes festes tradicionals o populars, com el Carnestoltes o el Caga Tió, unes festes que per definició són de caràcter col·lectiu. Es fan al carrer perquè és en aquest espai on adquireixen tot el seu significat. L'època de l'any també és determinant en la decisió de les entitats per raons evidents de climatologia. És per això que generalment es programen més espectacles d'animació durant la primavera i la tardor. En alguns barris es programen al carrer perquè no hi ha instal·lacions adequades per realitzar espectacles d'interior. Aquesta situació, però, que en altres moments era totalment habitual, ja no és tan freqüent.

– *A les instal·lacions de l'entitat*: els barris s'han anat dotant d'infraestructures cada vegada més adequades. L'opció de programar en un lloc tancat, que fa uns anys era del tot extraordinària, s'ha tornat cada vegada més habitual. Aquest fet ha tingut moltes repercussions: entre d'altres, la possibilitat de programar més espectacles de titelles i de teatre (sobretot durant les festes de Nadal o per Sant Jordi), de pàllassos i de màgia en condicions cada vegada més bones, sobretot a l'hivern. Tanmateix, encara hi ha moltes entitats que tenen problemes per programar a l'interior ja que cap de les entitats del barri no disposa de locals pensats per acollir espectacles.

– *A les instal·lacions municipals*: algunes entitats han aconseguit poder disposar de les instal·lacions municipals per programar de manera estable l'espectacle cada mes.

■ L'espectacle

Un cop s'ha decidit el dia, l'hora i el lloc, i segons les característiques de la festa o de l'acte, el responsable escull l'espectacle que vol programar. Té en compte:

– *L'edat dels participants*: cal preveure quin públic l'anirà a veure (escoles, esplais, públic de diferents edats, etc.) per escollir amb encert el que més s'hi adigui.

En general, el públic té unes edats compreses entre els quatre anys i els quinze. Però també es fomenta la participació de la gent adulta per tal que gaudeixi amb els fills dels espectacles i participi a les festes organitzades des de les entitats. L'espectacle, un acte social per excel·lència, és una ocasió per reunir al seu voltant tota la gent dels barris.

– *El tema escollit*: festa tradicional, temàtica específica, etc.

Per tal d'escollir l'espectacle, totes les entitats disposen d'un dossier complet dels grups catalans del moment, confegida per la comissió tècnica de La Roda, que conté una breu sinopsi dels espectacles. Si convé, el responsable de l'entitat fa una consulta amb la persona responsable de la programació global per assessorar-se de forma completa. També té en compte les valoracions col·lectives que es fan durant les reunions de La Roda cada mes.

Els espectacles són de tots els gèneres: titelles, pàllassos, música, animació, teatre, teatre de carrer, circ i màgia.

Els grups que contracta La Roda es caracteritzen per la seva gran qualitat tant des del punt de vista artístic com pedagògic. Són grups professionals la majoria dels quals es dediquen exclusivament al públic infantil i juvenil. Molt sovint, provenen del món del lleure i per tant tenen una gran experiència pel que fa als mètodes de treball i un coneixement total dels objectius cercats per les entitats. Els espectacles escenifiquen molts dels temes més candents de la societat actual: l'ecologia, la solidaritat, les cultures d'altres països, la tolerància, la immigració... Tots tracten, de manera monotemàtica o general, dels temes que els monitors de les entitats treballen cada dia amb l'infant. Es posa un èmfasi especial en la cura i en la riquesa del llenguatge que s'utilitza, tant verbal com visual.

■ El treball de les entitats al voltant de l'espectacle

Les entitats treballen l'espectacle abans i després de la seva realització. Hi ha una feina de sensibilització, d'aprofundiment en alguns dels temes tractats a l'espectacle, o bé d'aprenentatge a molts nivells, des del coneixement dels gèneres i de les tècniques fins als aspectes estètics i artístics. Les entitats fan tallers relacionats amb els espectacles o amb les festes populars que se celebren: les festes de la primavera, Carnestoltes, Caga Tió, etc. Aquests tallers són un suport educatiu per als monitors de les entitats i aporten als infants, d'una manera lúdica, uns coneixements pràctics i generals que l'ajuden a viure de manera més completa i participativa les actuacions que se li proposen. Els monitors preparen els temes

amb els infants de manera lúdica, expliquen què es veurà i preparen l'infant perquè gaudeixi més intensament de l'espectacle.

Aquest aspecte és un dels més importants, ja que permet un enriquiment en les activitats lúdiques i un aprenentatge molt positiu. A través de l'espectacle, l'infant accedeix a un llenguatge que s'entén a través de les emocions i de la sensibilitat, del joc i de la reflexió.

■ La difusió

La Roda fa uns cartells de difusió per a cada barri. Es penjen als llocs públics de cada un i es distribueixen octavetes a les escoles per informar de l'actuació. A més d'aquesta propaganda general, l'entitat també es val d'altres recursos:

- Utilitza els seus propis mitjans de difusió: megafonia, butlletins, revistes, etc.
- Contacta amb la premsa escrita i radiofònica local i general.
- Difon la programació per correu.

■ La infraestructura

L'entitat es fa responsable de la infraestructura necessària per a l'actuació; si es fa a l'aire lliure, s'encarrega de demanar la tarima i la presa de llum a la institució pertinent, generalment als serveis al ciutadà del districte o a l'ajuntament de la població. Tam-

*Espectacles de carrer organitzats
per les entitats de La Roda.*

bé es fa responsable del bon funcionament de l'espectacle des del començament fins al final. S'atorga molta importància a aquest aspecte i es demana sempre que hi hagi les millors condicions possibles, tot i les freqüents mancances d'infraestructures adients, per tal que l'espectacle es pugui representar de manera digna i professional.

■ La valoració

Cada més les entitats de La Roda fan la valoració de l'espectacle en tots els seus aspectes: l'assistència, la qualitat del grup, de l'organització, de la difusió, etc. Aquesta valoració es fa per escrit i també oralment durant les reunions dels responsables, la qual cosa serveix perquè en tot moment tots els responsables tinguin una informació completa i actualitzada dels grups.

Les campanyes de Tallers de Reciclatge per a Monitors

La idea de desenvolupar aquest projecte va sorgir l'any 1988 a partir de les necessitats expressades per les entitats. Els responsables de les entitats van considerar que fóra bo de poder oferir als monitors eines de treball en la seva feina diària, idees noves, propostes de suport per a la tasca educativa, tècniques fàcilment aplicables en el terreny de l'animació sociocultural, tot amb la finalitat d'enriquir la feina realitzada i mantenir un constant esperit de dinamisme i renovació en els objectius plantejats. El conjunt del programa es desenvolupa a través de dues línies de treball: els tallers als barris i les trobades de debat i d'intercanvi d'experiències. Ambdues tenen els següents objectius:

- Millorar la qualitat de l'actuació dels responsables de l'educació en el món de l'animació infantil.
- Dinamitzar els grups que formen part de La Roda.
- Fomentar la interrelació amb altres entitats.
- Crear una dinàmica de treball que utilitzi l'espectacle com a eina, no com a finalitat.

■ Els destinataris

Els tallers van adreçats a les persones que treballen en l'educació en el lleure, als monitors i als agents socioculturals de les entitats dels barris. Aquests, un cop apreses les tècniques, les ensenyen als nens en una programació posterior.

D'aquesta manera, el monitor es forma personalment i adquireix coneixements pràctics, útils en la seva feina de cada dia a l'esplai, a l'entitat i al barri, uns coneixements que després transmet als infants.

■ Característiques

– La comissió tècnica de La Roda fa una preselecció de les ofertes de tallers i confegeix una llista que es reactualitza cada any, en la qual els responsables de cada associació escullen les propostes que creuen més adients per als programes que desenvolupen a les entitats. Sempre estan relacionats amb el món de l'espectacle, de les festes i de les tradicions, i amb els temes pedagògics treballats per les entitats. La selecció dels tallers es fa tot tenint en compte l'aplicació que poden tenir en les activitats de les entitats i dels barris.

– El material que s'hi utilitza sempre és material reciclat o reciclable. És un material econòmic per tal que les entitats el puguin comprar en ocasions posteriors sense que representi una despesa massa important.

– Sempre es té en compte que els últims destinataris són els infants. Per tant, les eines i les tècniques s'han de pensar per a ells.

*Les entitats van transformar
els ninots del logotip de La Roda
en capgrossos en una campanya
de Tallers realitzada als barris.*

Espectacle en sala tancada.

- Els tallers es realitzen als locals de les entitats, de manera descentralitzada, generalment en caps de setmana. Les entitats acullen els monitors dels altres barris de La Roda o al seu torn es desplacen a una altra zona. Aquesta fórmula permet que les entitats de diferents zones es coneguin i que els monitors comparteixin les seves experiències en el camp de l'animació sociocultural i consolidin els lligams que La Roda teixeix entre ells.
- Les Campanyes solen tenir una duració de quatre mesos.

Aquestes són les que s'han realitzat fins ara:

CAMPANYA 1988:

- Construcció i manipulació del titella.
- Taller de circ.
- Taller de papiroflèxia.
- Taller de construcció d'instruments de música tradicionals I.

CAMPANYA 1989-1990:

- Taller de vímet.
- Taller d'enquadernació.
- Taller de construcció de capgrossos.
- Taller de construcció d'instruments de música tradicionals II.

CAMPANYA 1990-1991:

- Taller de teixit.
- Taller d'estampació.
- Taller d'ombres xineses.
- Taller de construcció de pessebres.

- Taller d'educació ambiental amb dues vessants: aproximació al medi natural i reciclatge de material.

CAMPANYA DE TALLERS 1992-1993:

- Taller de construcció de joguines de canya i fusta fina.
- Taller de papiroflèxia aplicada.
- Taller de manipulació de cartró.

CAMPANYA DE TALLERS 1993-1994:

- Taller de màscares.
- Taller de paper maxé.
- Taller de circ.
- Taller de construcció d'instruments de música.
- Taller de figures de pessebre.
- Taller de ninots de filferro.
- Taller de danses tradicionals.
- Taller de construcció de titelles.

■ Les trobades

Les trobades de debat es realitzen un cop l'any durant tot un cap de setmana. Són trobades d'intercanvi d'experiències. Se centren en l'anàlisi de la feina feta i en el plantejament de les necessitats actuals i de les possibles actuacions per fer en el futur. Hi participen tots els barris que treballen amb l'associació. És l'ocasió perquè tots els membres de La Roda es relacionin de manera més profunda, coneguin els problemes que pateixen altres barris i les solucions que hi aporten, comparin les actuacions fetes des de les entitats més diverses en el camp del lleure i parlin de la seva feina. En aquestes reunions, es teixei-

xen relacions durables que es mantenen durant tot l'any amb les reunions ordinàries i que donen fruits més enllà dels contactes per qüestions relatives al funcionament de l'associació i al desenvolupament de les seves activitats.

La primera activitat organitzada per La Roda va ser la «Tamborinada», una festa que, com indica el seu nom, pretenia sacsejar Barcelona i fer-ne un referent pel que fa a l'educació lúdica de l'infant. Aquesta festa va néixer per fer una mostra de tot allò que es fa en el camp del lleure als barris a través de les entitats de La Roda. Certament, ningú no s'imaginava a l'època l'envergadura que adquiriria el projecte amb el pas del temps. La Tamborinada, amb els anys, ha esdevingut una festa tradicional esperada per tothom: ha quedat instituïda com a festa infantil de l'any.

Els objectius són molt clars:

1. Fer una mostra de la feina que fa La Roda durant tot l'any i fer-ne conèixer els objectius i els mètodes de treball.
2. Sensibilitzar la població sobre la feina efectuada per la gent que des de les associacions, moltes vegades de manera desinteressada, en les seves hores lliures, dinamitza la vida dels barris i aporta als infants activitats de lleure per enriquir-los l'educació i la personalitat.

3. Invitar el ciutadà a una gran festa on durant tot un dia gaudeixi de tota mena d'activitats i d'espectacles.

La festa, que dura tot un dia, generalment al mes d'abril o de maig, és organitzada per un miler de voluntaris que pertanyen a les setanta o vuitanta entitats de La Roda. La primera fase de l'organització consisteix a escollir un tema central, al voltant del qual giraran totes les activitats programades. Després, els responsables de les entitats aporten les propostes de tallers i de jocs, i les idees concretes per millorar els aspectes organitzatius de la festa. Una vegada dissenyada la festa, es passa als aspectes més concrets de la tramitació dels permisos, de la preparació dels mitjans de difusió i de l'organització tècnica.

La festa proposa un ventall de més de trenta tallers i més de vint grups de teatre, animació, circ, màgia, pallassos i titelles. Els tallers, organitzats per les entitats, són la major font de participació infantil. Són tallers que proposen activitats i jocs senzills, tenint en compte l'afluència massiva de visitants, però molt engrescadors, que donen fe de la imaginació i de la il·lusió que tenen els educadors i els monitors en la seva tasca amb els infants.

Pel que fa als espectacles, durant tot el dia i en diferents punts escènics, es convida el públic a gaudir de les millors representacions dels grups que treballen durant tot l'any amb La Roda. La Tamborinada es transforma en aparador del món de l'espectacle dedicat a l'infant i al jove. Per aquest motiu, els escenaris de la Tamborinada han estat espais amplis i

La Tamborinada aplega un gran nombre de visitants que pot participar en un reguitzell de tallers i de jocs.

oberts: el Poble Espanyol, el parc de la Ciutadella, el recinte firal de Montjuïc, la plaça de l'Escorxador o el parc Güell.

En definitiva, la Tamborinada és una gran festa en què l'objectiu principal és que el públic s'ho passi d'allò més bé i que alhora vegi tot el treball que es fa a partir de l'associacionisme per al benestar dels infants i dels barris.

Sembla que aquest objectiu s'acompleix, ja que cada any l'afluència és massiva, amb prop de 70.000 visitants que, en les últimes edicions, es reuneixen al parc de la Ciutadella, lloc on des de fa un quant temps es realitza la festa.

Després de molts anys de feina, molts dels temes que van fer que unes quantes persones creessin una coordinadora d'entitats encara són vigents avui. En dóna fe la continuïtat de La Roda en un camp, el del lleure i de l'animació sociocultural, que ha evolucionat molt des dels primers anys de la democràcia.

El món de l'educació en el lleure s'ha anat organitzant a poc a poc, ha augmentat —i sovint millorat— les seves actuacions, s'ha professionalitzat, ha donat cada vegada més importància a la formació dels educadors i de les persones que hi treballen, i s'ha ajustat a les necessitats socials i culturals del país. Totes les entitats de La Roda s'han inscrit dins d'aquest moviment i han cercat en tot moment la millora de les activitats i dels resultats obtinguts.

En aquests anys, La Roda ha treballat intensament per sensibilitzar la gent sobre la importància de l'espectacle per a infants. Ha exigit molta qualitat als grups i molt de rigor a les entitats i als programadors dels barris. Ha fet una feina en profunditat en pro de la dignificació de l'espectacle adreçat a l'infant i,

com a conseqüència, per a la dignificació de l'infant com a espectador. Ha permès que es desenvolupessin excel·lents programacions als barris, descentralitzant el món de l'espectacle i facilitant-ne l'accés a tothom. En tots els barris ha afavorit l'arrelament del costum d'assistir a actes culturals com són els espectacles o la celebració de festes tradicionals i culturals. Hi ha barris on ara se celebra el Caga Tió, es representen els Pastorets per Nadal i s'han revitalitzat, gràcies a la voluntat de les entitats i a les eines de La Roda, festes locals que havien caigut en l'oblit.

La Roda ha introduït el costum de sentir espectacles en català allà on no era habitual i ha afavorit una normalització patent en el camp de la llengua, malgrat les dificultats inicials en alguns barris on als primers anys de funcionament de La Roda la primera reacció era a vegades de rebuig. També, junt amb altres moviments amb característiques similars, es pot dir que La Roda ha ajudat a crear una certa estabilitat dels grups que té repercussions positives pel que fa a la professionalitat, al rigor i a la qualitat dels espectacles. Efectivament, La Roda és un dels programadors més importants de tot Catalunya i ha creat un circuit estable d'espectacles que funciona durant vuit mesos l'any de manera regular des de fa més de quinze anys. Els grups han trobat en La Roda un dels moviments que més els ha promocionat i que els ha permès de desenvolupar la seva feina creativa de manera estable i normalitzada.

Per una altra banda, la dinàmica creada al voltant de l'espectacle i dels tallers ha constituït, i constitueix, una eina de dinamització associativa important en la qual les entitats troben un suport important en la tasca diària.

Els projectes de La Roda es dirigeixen a consolidar encara més tots aquests aspectes allà on faci falta, a ser un moviment que lluita per la cultura feta des de la societat civil i per a la societat civil. La Roda treballa per millorar i adequar cada dia més les eines de treball de l'educador en el lleure, mantenir un nivell de qualitat constant, i augmentar el nombre de participants en aquest projecte comú i el nombre de beneficiaris de les activitats.

Hi ha encara molts llocs on els infants no tenen accés a espectacles de qualitat, on no hi ha costum d'oferir-los activitats en el lleure que proporcionin un enriquiment cultural i educatiu de manera continuada, i on les activitats de La Roda podrien constituir un impuls decisiu i dinàmic.

La formació és el repte al qual La Roda ja ha contestat amb la creació de les Campanyes de Tallers, però al qual també vol dedicar més atenció i més esforços, i atendre cada vegada més les necessitats de tots els membres de l'associació.

Amb tot plegat, La Roda vol continuar lluitant per aconseguir una conscienciació clara en tots els sectors de la població sobre la importància del moviment associatiu en l'assoliment d'una cultura creativa, viva i dinàmica, i fomentar el reconeixement ple de la societat del paper de primer ordre que té el món associatiu com a força motriu cultural i educativa.

<i>Història de La Roda</i>	5
El context polític i cultural	5
La Roda als inicis	6
La Roda i les administracions	7
La Roda avui	11
Estructura de l'entitat	12
<i>Els barris i les entitats</i>	13
<i>Els objectius de La Roda</i>	23
En el camp de l'espectacle	23
En el camp de l'associacionisme	25
En el camp de cultura popular catalana	27
<i>Els espectacles: mètodes de treball</i>	29
Dia i hora	29
Lloc	31
L'espectacle	32
El treball de les entitats al voltant de l'espectacle	33
La difusió	34
La infraestructura	34
La valoració	36
<i>Les campanyes de Tallers de Reciclatge per a Monitors</i>	37
Els destinataris	38
Característiques	38
Les trobades	41
<i>La Tamborinada</i>	43
<i>Els resultats i les perspectives</i>	47

Títols publicats

1. TRAJECTE LABOR

És una cooperativa d'educadors especialitzats que pretén la reestructuració de la personalitat dels joves, a través de la convivència i la participació social.

2. CENTRE DE FORMACIÓ I PREVENCIÓ DE MATARÓ

Actua en el camp de la prevenció i la reinserció social de joves inadaptats. Opta per acollir activament la demanda concreta de cada noi i noia que s'hi adrecen.

3. MOVI D'A

Moviment d'Aturats del barri de La Mina, de Sant Adrià de Besòs. És una associació que té per objectiu l'ocupació juvenil. Pretén, la integració dels joves al món laboral i a la societat on viuen.

4. LA VOLA

És una entitat que treballa en el camp de l'educació ambiental. Pretén que la societat, i en especial l'escola, participin activament en la solució dels problemes del medi ambient.

3. FUSTALL

És una associació que treballa en la formació i en la inserció social de nois amb problemes de fracàs escolar, en atur, propers al món de la delinqüència i la drogodependència.

6. MOVIBAIX

És un moviment educatiu en el temps lliure infantil i juvenil del Baix Llobregat. Ofereix serveis als centres d'esplai i als ajuntaments de la comarca amb un caràcter de servei públic.

7. EDUCACIÓ D'ADULTS A LA PERONA

Una experiència compromesa en la transformació de les deplorables condicions de vida de la comunitat gitana de La Perona, un barri de barraques desaparegut a Barcelona.

8. AULA-TALLER CRUÏLLA

És un servei que s'adreça a nois i noies dels barris barcelonins de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, que han deixat l'escola i no treballen.

9. CEPA (Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius)

Associació ecologista, científica i independent, que es proposa dotar d'una cobertura tècnica els grups de base i els moviments populars que promouent la defensa del medi i la qualitat de vida.

10. ESCOLA D'ADULTS LA VERNEDA-SANT MARTÍ

És un centre educatiu amb un projecte pedagògic i social definit: públic, pluralista i participatiu, integrat en el barri. Actua en la línia del que s'anomena desenvolupament comunitari.

11. CASAL DELS INFANTS DEL RAVAL

És un servei que té com a objectiu proporcionar als nens i nenes del barri del Raval de Barcelona l'esbarjo, l'educació i d'altres condicions de vida de què estan mancats però als quals tenen dret.

12. EXPERIÈNCIES D'ALFABETITZACIÓ

Tres col·lectius d'alfabetització —d'Osona, Castelldefels i La Mina— posen en comú les seves experiències i hi reflexionen conjuntament.

13. CLUB INFANTIL JUVENIL BELLVITGE

És una entitat pionera en l'educació en el lleure en el nostre país que presta un servei a la societat, des del barri de Bellvitge a través de l'educació en l'esplai i el temps lliure.

14. TALLER ELS TRES TURONS

És una associació del barri del Carmel de Barcelona que treballa per a la rehabilitació i reinserció laboral i comunitària de persones amb trastorns psíquics.

15. TRINIJOVE

Una experiència de desenvolupament local a través de la promoció ocupacional, la inserció laboral, la informació i el lleure creatiu.

16. L'ESCOLA DEL BAIX

És una escola de formació de monitors i un centre d'investigació i documentació sobre l'educació en el lleure infantil i juvenil, a la comarca del Baix Llobregat.

17. CP'AC

Centre de Promoció i Gestió d'Iniciatives d'Autoocupació Juvenil de Catalunya. És un equip de joves professionals dedicats a l'assessorament en la creació de petites empreses i a la formació d'emprenedors.

18. ESCOLA DE L'ESPLAI

Ofereix cursos d'animació sociocultural i d'educació en el lleure, social i ambiental, contemplant alhora les dimensions humana i transcendent.

19. CASAL INFANTIL I JUVENIL DE MARIANAO

Des que, l'any 1985, el moviment de joves del barri de Marianao (Sant Boi de Llobregat) va ocupar un edifici il·legal a tall de *squatters*, fins avui, el CIJM ha desplegat una intensa activitat social.

20. UN MODEL D'ESCOLA DINTRE DE LA PRESÓ

L'experiència de cinc anys de treball docent a l'escola de la presó de dones «Concepció Arenal» i a la presó d'homes «Salvador Dalí». Una tasca educativa ben poc coneguda i en un context marcat per una dura problemàtica social.

21. CASAL DE CULTURA DE SANTA COLOMA DE GRAMENET

L'any 1976 un grup de persones sensibilitzades del barri de Santa Rosa va organitzar-se per impulsar un moviment de cultura popular compromès en la transformació de la societat des de la base.

22. EL SERVEI COLÒNIES DE VACANCES

És una entitat amb més de 25 anys d'història, amb vocació envers els infants, l'educació i la cultura. Actualment ofereix serveis de suport i d'infraestructura, fonamentalment cases de colònies.

23. ESCOLA D'ADULTS CONCÒRDIA

L'any 1975 sorgiren arreu de Catalunya diferents nuclis d'escoles d'adults lligades a moviments populars i d'ensenyants: un d'ells era el de Sabadell. El curs 1989-1990 diverses escoles s'unificaren en el Centre d'Adults Concòrdia.

24. ÀREA CULTURAL ORIOL

En el barri del Riu Nord, a Santa Coloma de Gramenet, un grup de persones desplega, des de l'any 1980, una tasca

social, cultural i humanista adreçada des dels infants i el jovent fins a la tercera edat.

25. MOVIMENT DE CENTRES D'ESPLAI CRISTIANS

Una realitat eclesial que està caracteritzada pel fet de proposar un projecte educatiu en el temps lliure a través d'una institució educativa com és el centre d'esplai.

26. EL SAFAREIG. GRUP DE DONES FEMINISTES DE CERDANYOLA

És un grup plural, amb dones de diferents orígens i concepcions. El fet de ser un grup «de poble» possibilita d'incidir en la realitat del municipi i de participar activament en la creació de serveis i activitats per a les dones.

27. FORMACIÓ PROFESSIONAL I PRÀCTIQUES A L'EMPRESA A CATALUNYA

La reactivació econòmica a partir de la primera meitat dels anys vuitanta va fer emergir un nou model de transició al treball, que valora la formació de base i les capacitats de polivalència i d'iniciativa.

28. ESCOLA D'ACCIÓ ESPECIAL F GARCÍA LORCA

L'experiència va començar el curs 1980-81, al barri de Sant Roc, a Badalona. Va sorgir per acollir els nens i nenes —principalment de famílies gitanes— que, a causa de la seva marginació, no havien estat escolaritzats.

29. MINYONS ESCOLTES I GUIES SANT JORDI DE CATALUNYA

Engloba un total d'11.000 nois i noies d'uns 150 agrupaments, pertany a l'Escoltisme i Guiatge Catòlic i segueix els principis i el mètode fundat per Lord Baden-Powell, adequat a l'actualitat i adaptat a la realitat social i nacional de Catalunya.

30. FUNDACIÓ SANT PERE CLAVER

Des de la seva creació l'any 1987, la seva tasca assistencial envers les persones desvalgudes s'ha desplegat de forma sorprenent: el Grup Menjadors d'Infants, el Centre Obert Arrels, el Servei d'Acollida Els Quatre Vents.

31. COLLECTIU DE CULTURA
POPULAR DE SANT VICENÇ
DELS HORTS

Sorgeix l'any 1982 d'un grup de professionals de l'ensenyament, animadors de grups de joves i gent amb inquietuds envers el món juvenil.

32. CAN ENSENYA S.A.L.

És el resultat d'un procés iniciat l'any 1977 a Nou Barris (Barcelona) per una Cooperativa-Taller que treballava amb criteris terapèutics en un col·lectiu de minusvàlids.

33. CENTRE ESCLAT-BELLVITGE

El 1978, del col·legi d'Enric d'Ossó de Bellvitge sorgeix la iniciativa de crear un Centre d'Esplai. Després, es crea l'Aula Taller, una resposta concreta als nois i noies de 14 a 16 anys que el sistema educatiu ha deixat al marge.

34. CASAL L'AMIC DE CAMPCLAR

Campclar és un dels barris tarragonins amb problemàtiques socials més greus. Des de 1983, un grup de joves inicia una tasca educativa que desemboca, l'any 1988, en la creació del Casal l'Amic.

35. PROGRAMA SOCIAL
DEL COL·LEGI SANT IGNASI

Es basa en el voluntariat social i la sensibilització envers la marginació. Des de l'escola es pretén que l'alumnat realitzi un procés de conscienciació que porti a un compromís de vida al servei dels altres i en favor de la justícia.

36. ADSIS (Associació de Serveis
d'Iniciativa Social)

És una entitat que promou i realitza serveis i activitats de caire social. D'entre els seus projectes hi ha els Tallers d'Iniciació Professional, el Centre Obert «Paraula» i Xarvol, xarxa de voluntariat.

37. GRANJA-ESCOLA SINAI

Un projecte per a joves que no poden integrar-se ni a Formació Professional ni al món laboral. «Per a adolescents que l'escola no entén: una escola diferent».

38. COLLECTIU RONDA

Despatx d'advocats creat l'any 1972. Actualment segueixen en la tasca sobre les bases ideològiques d'unitat, independència, democràcia de base i anticapitalisme, des d'un model autogestionari; així de clar.

39. LA SAMBA KUBALLY

És l'Escola Africana d'Adults de Santa Coloma de Farners. Està compromesa en la recerca d'un model d'intervenció en matèria de formació de treballadors estrangers extracomunitaris.

40. EL CENTRE D'ACOLLIMENT
PER A AFRICANS

SANT PAU DE MATARÓ

Neix l'any 1983 a partir d'una interpel·lació que es fa la comunitat parroquial: què podem fer en favor dels africans que viuen a la zona? La resposta és un conjunt d'activitats i serveis de tot tipus.

41. ATENEU POPULAR SANT ROC

Des de la seva fundació l'any 1987, és un nucli dinamitzador d'aquest barri badaloní. Els seus objectius s'actualitzen de curs en curs a fi de respondre a les necessitats i als reptes.

42. SETEM

És una ONG de cooperació internacional, però no es dedica a la recaptació de fons ni al finançament de projectes de desenvolupament al Tercer Món. El seu capital són els seus voluntaris, formats i capacitats per a «col·laborar i aprendre».

43. GRUP DE SOLIDARITAT AKWABA

És una entitat, nascuda l'any 1992 de l'Agrupament Escolta Arrels al barri de Collblanc-Torrassa de la ciutat de l'Hospitalet. Formada per joves, adults i gent gran, col·labora i organitza campanyes humanitàries i accions puntuals dirigides a la gent més necessitada de l'Hospitalet i del Tercer Món.

Subscripcions i comandes:

FUNDACIÓ SERVEIS
DE CULTURA POPULAR

Provença, 324, 3^a
08037 Barcelona
Telèfon (93) 458 40 04
Fax (93) 458 87 10

Impress sobre paper ecològic

Experiències de Pedagogia Social

Amb la collecció d'opuscles «Taleia» la Fundació Serveis de Cultura Popular pretén fer conèixer les nombroses i variades experiències de pedagogia social que es realitzen al nostre país, sovint poc conegudes i reconegudes.

No és en va que la collecció porta el nom de «Taleia»: per crear-les i dur-les a la pràctica calen grans dosis d'imaginació, de constància i de solidaritat.

Esperem que aquestes publicacions fomentin l'intercanvi i impulsin noves iniciatives.

La Roda

L'Associació d'Espectacles Infantils i Juvenils als Barris La Roda és actualment un moviment reconegut des de tots els àmbits del món associatiu i de l'educació sociocultural. Està format per una mitjana de setanta a vuitanta entitats infantils, juvenils i culturals de prop de quaranta barris i poblacions de tot Catalunya. Les seves activitats ordinàries consisteixen a progamar als barris, un cop al mes durant el curs escolar, espectacles per a infants, de tots els gèneres i de gran qualitat. També organitzen tallers de reciclatge adreçats als joves i als monitors que estan en contacte amb els infants i s'ocupen de la seva educació en l'àmbit no formal, i, un cop l'any, la Tamborinada.

